

Özelleştirme Balonu Dağıtım Şebekelerinde Patladı

Elk. Müh. Mehmet Güzel
mehmet.guzel@emo.org.tr

Son elektrik dağıtım şebeke ihaleleri hükümet ve medya tarafından Türkiye'nin kredisine ve geleceğine verilen bir güvenoyu olarak sunulmuş ve bedellerin yüksekliğine övgüler düzülmüştü.

Başkent Doğalgaz ihalesinde ödemenin yapılmaması, alınan ek sürede de yükümlülüğün yerine getirilmemesi üzerine gözler dağıtım şebekesi ihalelerine çevrilmişti. Şimdi ise teminat yakmalar ve ek süre talepleri ile büyük bir "hayal kırıklığı" yaşanıyor. Başta, doğalgaz ihalesinden sonra Boğaziçi ve Anadolu Yakası'na da talip olan MMEKA olmak üzere şirketler üzerindeki tartışmalar sürüyor.

6 dağıtım bölgesinde ihaleyi alanlar son tarih olan 31 Mayıs 2010 gününe kadar ödemelerini yapmayarak ek süre istediler. Akdeniz EDAŞ ihalesini alan Park Holding ise teminat yakarak ek süre talebinde bulunmadı. İhale günlerinde 10,8 Milyar USD bedelden en büyük özelleştirme diye bahsedenler şimdi 203,6 milyon USD teminat" kasada olacak "diyerek seviyebiliyorlar.

Şirketler büyük vaatlerle başladıkları devir sürecinin başında sınıfta kaldılar. Bunun iki önemli nedeni bulunmaktadır. Birincisi, henüz yeterli sermaye birikimine ulaşamamış iktidar yandaşlığı ağırlıklı yapılar, siyasal ilişkilerini kullanarak bankalardan temin edecekleri kredilere güvenmeleridir. İkincisi ise siyasal atmosferdir. AKP Hükümeti bu seçim sürecinde iktidarının en zor günlerini yaşamaktadır. Hem cari açık ithalat lehine olağanüstü biçimde büyümekte, hem de toplumu yönetmede yetersiz kalmaktadır. 12 Haziran sonrası sermaye çevrelerinde hissedilen siyasal belirsizlik ve yeni hükümet senaryoları AKP'nin kayıtsız şartsız destekçisi olan AB-ABD'yi bile tereddüde itmek-

tedir. Bu nedenle son ödeme günü olan 31 Mayıs oldukça kritik olmuş, daha büyük risklerden kaçınmak için teminatlardan vazgeçilmiş ya da ağırlıklı olarak seçim sonrasını görmek için ek süreler istenmiştir.

AKP iktidarı başlangıçta sektörde ağırlığı olan üretim şirketlerine uygun düzenlemeler yaparak, DUY'u devreye sokarak elektrik satışının borsa algısında fiyatlandırılmasını önünü açmıştı. Ancak dağıtım şebekeleri ardı ardına ihaleye çıkmaya ve inşaat başta olmak sektör dışı cemaat sermayesi de istekli olmaya başlayınca bu kez düzenlemeler onlardan yana yapılmaya başlandı. Öncelikle tüketiciye şimdilik yansımayacak değişiklikleri gündeme getirilerek, kayıp-kaçak bedeli ile sayaç okuma bedelleri tarife dışına çıkarıldı. Ama tüm bu kolaylıklar bile birikimsiz ve ehliyetsiz taliplerin ihale sürecini tamamlamalarına yetmedi.

Enerji Bakanı Taner Yıldız olanlardan sonra B planımız var dese de, C veya D planı olsa da sonuç değişmeyecektir. Bu plan önce ikin-

cilerin sonra üçüncülerin çağırılacağı bir kompozisyondan ibarettir. Ve her seferinde kamu, teminatları olsa da teklif fiyat farklarından dolayı zarar edecektir. 10.77 Milyar USD ilk tekliflerin ikinci tekliflere kalması halinde toplam ihale bedeli yedi bölge için 9.33 Milyar USD olup fark 1.43 Milyar USD'dir. Süre uzatımı için verilen ek teminatların toplamı ise yalnızca 298 Milyon USD'dir.

Sonuç ne olursa olsun tüketicilerin, çalışanların ve toplumun zararına olan dağıtım şebekeleri özelleştirmeleri durdurulmalıdır. AKP'nin uluslararası sermayenin desteğiyle yürüttüğü kamu kaynaklarının devri ve satışı özellikle Telekom sonrası iletişim alanında yaşanan zam, teknelci yapı ve kötü hizmet ile meşruiyetini kaybetmiştir. Bu nedenle benzer sonuçların yaşanacağı bu devirlerden vazgeçileceği bir iktidar ve toplumsal destek 12 Haziran seçimleri sonrası mutlaka oluşmalıdır. Rekabet, ucuzluk ve kalite gibi sihirli sözcükler ise ne çalışanları ne de tüketicileri kandırmaktadır.

DAĞITIM BÖLGESİ	TEKLİF BEDELİ	TEMİNAT	EK TEMİNAT
	Milyon USD	Milyon USD	Milyon USD
BOĞAZIÇI ELEKTRİK DAĞITIM			
İş Kaya-MMEKA	2,290	20	59.8
Aksa Elektrik	2,751		
DİCLE ELEKTRİK DAĞITIM			
Karavil-Ceylan	228	10	4.56
Çalık Enerji	227		
GEDİZ ELEKTRİK DAĞITIM			
Eti Gümüş-Söğütsen Seramik	1,915	15	38.3
Enerjisa	1,800		
TRAKYA ELEKTRİK DAĞITIM			
Aksa Elektrik	622	10	13.24
İC İçtaş	575		
AKDENİZ ELEKTRİK DAĞITIM			
Enerjisa	1,128	10	
EMKAT OGG	1,100		
İSTANBUL ANADOLU YAKASI ELK.DAĞ			
MMEKA	1,813	15	36.26
Yıldızlar SSS	1,812		
TOROSLAR ELEKTRİK DAĞITIM			
Yıldızlar SSS	2,075	15	41.5
Park Holding	2,074		